

УДК 37.015.3(498):351

«ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ Й СПОРТУ В РУМУНІЇ» – НОСІЙ ІДЕЙ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

Олександра Цибанюк¹, Юрій Мосейчук¹

¹Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, Україна, molodost.cv@gmail.com

<https://doi.org/10.29038/2220-7481-2020-01-44-49>

Анотації

Актуальність. Модернізація українського соціуму постає як практична потреба конкурентоспроможного входження до світового соціокультурного простору. Тому для всіх освітян та фахівців галузі стає актуальною потреба глибокого реформування фізичного виховання підрастаючого покоління. У цьому сенсі актуальною постає проблема вивчення теорії й практики фізкультурної освіти в країнах Європи. **Мета дослідження** – проаналізувати зміст «Енциклопедії фізичного виховання й спорту в Румунії» першого та другого видань із метою використання ідей популяризації фізичного виховання й спорту серед усіх верств населення. **Матеріал і методи дослідження.** Матеріалами визначені теми вищезначеної енциклопедії першого та другого видань. Для реалізації мети дослідження використано комплекс **методів дослідження:** загальнонаукові, конкретно-наукові, конкретно-історичний, проблемно-хронологічний тощо. **Результати дослідження.** Саме «Енциклопедія фізичного виховання й спорту в Румунії» стала, за твердженням румунських науковців, найпотужнішим довідковим галузевим виданням у європейському просторі на цей момент. У 2002 р. така праця надрукована за ініціативи та підтримки Міністерства молоді і спорту країни. Зміст трьох перших томів другого видання представив історію національних федерацій із різних видів спорту, IV і V презентують аспекти історії фізичного виховання й спорту в регіональному контексті. Том VI містив аналіз спорту вищих досягнень в Румунії. Одним із найзмістовніших стає VII том, у ньому вміщено матеріали про систему фізичного виховання Румунії різних історичним періодів, її генезу. **Висновки.** Отже, «Енциклопедія фізичного виховання й спорту в Румунії» виокремлена як одне зі значних довідкових видань у сфері фізичної культури та спорту в сучасному європейському просторі. Авторами енциклопедії зібрано потужний матеріал, що стосувався системи фізичного виховання Румунії, організаційних структур і специфіку їхньої діяльності, процесу впровадження фізичного виховання у військову підготовку, у програми університетів; представлено оригінальні досягнення науковців країни.

Ключові слова: довідкове видання, система, том, фізичне виховання, автори, історичний період.

Олександра Цибанюк, Юрій Мосейчук. «Энциклопедия физического воспитания и спорта в Румынии» – носитель идей физического воспитания и спорта. **Актуальность.** Модернизация украинского социума выступает как практическая потребность конкурентоспособного вхождения в мировое социокультурное пространство. Поэтому для всех педагогов и специалистов отрасли становится актуальной необходимостью глубокого реформирования физического воспитания подрастающего поколения. В этом смысле актуальной встает проблема изучения теории и практики физкультурного образования в странах Европы. **Цель исследования** – проанализировать содержание «Энциклопедии физического воспитания и спорта в Румынии» первого и второго изданий с целью использования идей популяризации физического воспитания и спорта среди всех слоев населения. **Материал и методы исследования.** Материалами исследования есть определенные тома вышеназванной энциклопедии первого и второго изданий. Для реализации цели исследования использован комплекс методов исследования: общенаучные, конкретно-научные, конкретно-исторический, проблемно-хронологический и др. **Результаты исследования.** Именно «Энциклопедия физического воспитания и спорта в Румынии» стала, по утверждению румынских ученых, самым мощным справочным отраслевым изданием в европейском пространстве на данный момент. В 2002 г. такая работа была напечатана по инициативе и поддержке Министерства молодежи и спорта страны. Содержание трех первых томов второго издания представил историю национальных федераций по различным видам спорта, IV и V – представляют аспекты истории физического воспитания и спорта в региональном контексте. Том V содержит анализ спорта высших достижений в Румынии. Одним из самых содержательных становится VII том, который содержит материалы о системе физического воспитания Румынии в различные исторические периоды. **Выводы.** Итак, «Энциклопедия физического воспитания и спорта в Румынии» выделена как один из значительных справочных изданий в сфере физической культуры и спорта в современном европейском пространстве. Авторами энциклопедии собран мощный материал, касающийся системы физического воспитания Румынии, организационных структур и специфики их деятельности, процесса внедрения физического воспитания в военную подготовку, в программы университетов представлены оригинальные достижения ученых страны.

Ключевые слова: справочное издание, система, том, физическое воспитание, авторы, исторический период.

Oleksandra Tsybaniuk, Yurii Moseichuk. Encyclopedia of Physical Education & Sports in Romania as a Source of PE Ideas. Topicality. Modernization of Ukrainian society is a practical need of competitive entering into the world cultural society. That's why, deep reformation of Youth Physical Education (PE) reformation is one of the main demand for all of the scientists and specialists. Studying the theory and practice in European countries is becoming an actual issue. **The purpose of the research** is to analyze the content of the both editions of Romanian Encyclopedia of PE & Sports, using the ideas of popularization of PE & Sports among the population. **Sources and Methods of the Research.** Main sources of the research are the volumes of Encyclopedia. Scientific, historical, chronological and other methods were used in the research paper. **The Results of the Research.** In the Romanian scientists' opinion, the Encyclopedia of PE & Sports has become the most powerful reference source in Europe. In 2002, Ministry of Youth and Sports of Romania initiated and supported publishing of this research work. First three volumes of Encyclopedia have represented a history of different National Sports Federations, fourth and fifth – regional historical aspects of PE & Sports. The sixth volume contains the greatest sports victories in Romania. One of the most meaningful is a seventh volume, where system of PE & Sports of different periods of history and its genesis have been represented. **Conclusions.** Nowadays, the science Encyclopedia of PE & Sports is the most powerful reference source in Europe. The most important information about Romanian PE & sports system, social organizations and specific of its activity, process of PE introduction into university and state military programs and also the main research inventions has been collected by the authors of science Encyclopedia.

Key words: system, Physical Education, volume, historical period.

Вступ. Модернізація українського соціуму постає як практична потреба сучасного етапу державотворення, як завдання конкурентоспроможного входження до європейського й світового соціокультурного простору, ствердження в ньому як привабливого, перспективного, прогнозованого, а тому й надійного партнера. Громадська думка та соціальна практика здебільшого ігнорують можливості фізичної культури та спорту в розв'язанні багатьох важливих соціально-економічних проблем. Проте для всіх освітян і фахівців галузі стає очевидним, що актуальною нині є потреба глибокого реформування фізкультурної освіти й фізичного виховання підрастаючого покоління відповідно до національно-ідейних цінностей та світової динаміки. У цьому сенсі актуальною постає проблема вивчення теорії та практики фізкультурної освіти в країнах Європейського Союзу, оскільки наукове обґрунтування подібної проблематики диктується сучасними тенденціями оптимізації або навіть реформування навчально-виховного процесу. Фізкультурна освіта та фізичне виховання повинні відбуватися з урахуванням і на основі державних особливостей розвитку культури й спорту, що є системою орієнтирів та поглядів на роль, організацію й функціонування сфери вищезазначеної галузі на довгостроковий період з урахуванням розвитку держави й світового досвіду. Вивчення досвіду європейських країн у галузі фізичного виховання та спорту представлено низкою праць педагогів, фахівців галузі тощо. Аспекти реформування фізичного виховання в постсоціалістичних країнах вивчали Г. Арделян, Г. Богданов, А. Карпов, З. Кузнецов, О. Куц. Питання фізичного виховання в Румунії, а саме методики проведення занять із дітьми старшої дошкільної групи дитячих садочків досліджували А. Ніку й Е. Гібу, у загальноосвітніх школах та ліцеях соціалістичного часу – І. Попеску.

Мета дослідження – проаналізувати зміст «Енциклопедії фізичного виховання й спорту в Румунії» першого та другого видань задля використання ідей популяризації фізичного виховання й спорту серед усіх верств населення.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалами визначено томи «Енциклопедії фізичного виховання й спорту в Румунії» першого (2002 р.) та другого видань (2015 р.). Для реалізації мети дослідження використано комплекс методів дослідження: загальнонаукові (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, систематизація) – для обґрунтування актуальності дослідження, визначення понятійно-категоріального апарату, формулювання висновків; конкретно-наукові (теоретичний аналіз енциклопедичних видань, історико-педагогічної літератури) – для систематизації та класифікації історико-педагогічної літератури; конкретно-історичний – для визначення змісту, особливостей висвітлення фізичного виховання й спорту країни у відповідній енциклопедії; проблемно-хронологічний – для з'ясування трансформації та розвитку змісту фізичного виховання й спорту в Румунії (початок ХІХ – ХХІ ст.). Вибір комплексу означених методів забезпечує логічність і цілісність наукового дослідження, дає можливість структурувати, порівнювати досліджувані процеси в їх динаміці, визначати та обґрунтовувати практичну значущість результатів дослідження.

Результати дослідження. На початку використання терміна «енциклопедія», він означав певну сукупність педагогічних знань, які потрібно було засвоїти. Сучасного значення він набув у ХVІ ст., коли з'явилися видання, що скомпонували знання з різних галузей науки. Саме формат «об'єднання» та

зведення інформації визначив особливості енциклопедії як жанру наукової або науково-популярної довідкової літератури: синтез простоти викладу з науковою логікою викладу матеріалу, неприпустимість наближеного й однобічного висвітлення явищ та фактів.

На сьогодні саме енциклопедії вважають зразком найповнішого та авторитетного подання інформації, зокрема в певній галузі. Саме енциклопедія фізичного виховання й спорту в Румунії, що охопила часовий проміжок 1952–2012 рр. стала, за твердженням румунських науковців, найпотужнішим довідковим галузевим виданням у європейському просторі на цей момент. Розглянемо ідею створення такої енциклопедії, її структуру та зміст, а також шляхи реалізації запитів населення країни щодо такого видання.

У 2002 р. за ініціативи та підтримки Міністерства молоді й спорту країни надруковано «Енциклопедію фізичного виховання й спорту в Румунії» – «вражаючу, цінну та комплексну працю з даними про виникнення й розвиток фізичного виховання та спорту в Румунії, досягнення з початку ХХ ст. і до 31 грудня 2000 р.». Перше видання опубліковано в 4-х томах. (Інформація включена в текст перекладачем – *О. Ц.*) [1].

На думку редакторів II-го видання, ідея появи такого енциклопедичного видання, що виникла влітку 1994 р., викликана затвердженням нового державного устрою, звільненням від політичних обмежень і тиску та, отже, перегляду історичного минулого. На думку науковців, історія фізичного виховання й спорту країни була значною, тому з досягненнями та здобутками в цій сфері й спортивними подіями на румунських землях варто було б ознайомити всі верстви населення, описати й систематизувати матеріали, а також розширити подальші наукові пошуки.

Ще одним чинником реалізації зазначеної ідеї стала активна участь істориків і громадських діячів, спортсменів та ветеранів фізкультурного руху: «тих, хто останні півстоліття виростили та жили проблемами фізичного виховання». Їхні знання, спогади й свідчення автори назвали «аутентичними». Саме вони спровокували потужні зусилля зі знаходження, синтезування та класифікації інформації, розтягнутої в часі, і її трансформації в «книгу книг» [1].

Авторський склад першого видання згуртував 31 науковця та 65 співпрацівників і консультантів, які через вісім років (1995–2002 рр.) представили громаді унікальну працю в чотирьох томах (3500 сторінок, 2500 фотографій, зображень та схем), настільки високого рівня й складності, що, за свідченнями тогочасних учених, їй не було рівних ні в СРСР, ні у Франції, ні в Угорщині, Чехії, Італії або Англії.

Постаналіз змісту «Енциклопедії...» засвідчив наявність недоліків. Виявлені «білі» плями, неточності й помилки, які можна пояснити дуже великою кількістю інформації та малою кількістю працівників (якщо порівняти, чисельність тих, хто працював над «Енциклопедією румунської мови», була втричі більша – *О. Ц.*), малим досвідом у цьому питанні, недостатнім бюджетом тощо [1].

Навіть значний розмір видання, вражаюча графіка та фотоматеріали не перекрили загальне враження й незадоволення. Тому паралельно з виправленням недоліків першого, майже одразу розпочалась підготовка до другого видання «Енциклопедії фізичного виховання й спорту в Румунії».

У цьому випадку управлінням та координацією зусиль авторів керувала комісія, сформована з чотирьох спеціалістів (Ніку Алексе, Валентин Констандаке, Ангел Врабіє і Тудор Ройбу), потужну участь і підтримку здійснили центральні органи влади та повітові управління, федерації олімпійських і неолімпійських видів спорту, спортивні клуби й асоціації. Координаційна комісія включала в себе видатних фахівців галузі фізичної культури і спорту Румунії, В. Констандаке розробив проект щодо розвитку фізичного виховання й спорту повіту Яси, зокрема в середній школі, прийнятий у 2006 р. Національною агенцією спорту Румунії (ANS) за стратегічну модель для всіх повітів та м. Бухарест із врахуванням регіональної специфіки (кліматичної, конфесійної й ін.). Цікавий підхід запропоновано автором у кадровому питанні. Відзначено, що велика кількість учителів і тренерів є невідомими, працюють у неналежних умовах, не включені до будь-якого каталогу або не згадані в доповідях, медійних інформаціях, не нагороджені дипломами, медалями чи навіть не відзначені оплесками. Саме з такою недооцінкою праці та байдужості В. Констандаке вдалося боротися шляхом оприлюднення. Він запропонував спровокувати інтерес місцевої влади й населення, демонструвати зацікавленість, використовувати системність у зборі інформації про біографічні дані, реальні досягнення, особисті фахові інтереси та, отже, «відновити історію, яка була прожита, але майже втрачена».

Саме такі матеріали подвоїли обсяг другого видання «Енциклопедії фізичного виховання й спорту в Румунії» (2015 р.), опублікованої за участі та підтримки Національного агентства з питань молоді і спорту, Національного управління з питань молоді і спорту, Міністерства молоді і спорту, Олімпій-

ського комітету Румунії, Національного дослідного інституту з питань спорту, національних спортивних федерацій, управлінь з питань молоді і спорту повітів і м. Бухареста.

Авторами текстів дев'ятитомного видання стали професори В. Констандаке та Л. Міклеску, але статті з певних видів спорту редагували, зокрема, М. Кожокару (гандбол, регбі); А. Лезереску (теніс); А. Предеску (баскетбол); А. Мурару (дзюдо); почесний тренер Ф. Грігоре (веслування); Ф. Ціку (боб-санки); О. Ніте (стрільба з лука, спортивна стрільба); Д. Ремеш (фехтування) [1].

Зміст трьох перших томів «Енциклопедії...» представив історію національних федерацій із різних видів спорту – дати, події, учасників, результати у відповідному виді спорту на державному й міжнародному рівнях, ретроспективні фото тощо. Виокремлені відомі спортсмени, тренери, керівники, судді, почесні представники, розглянуто специфіку діяльності федерацій. Зростання кількості федерацій – 55 (2001 р.) і 66 (2009 р.), великий обсяг додаткових знайдених матеріалів – зумовили розділення одного тому в першому виданні на три томи в другому.

Саме IV і V-й презентують іноваційність другого видання «Енциклопедії...» – аспекти історії фізичного виховання й спорту в регіональному контексті: на теренах 41 повіту країни та столиці країни м. Бухарест. Повідомлення супроводжуються стислими географічними й історичними характеристиками кожного регіону. Визначено традиції та особливості, які впливали на розвиток фізичного виховання й спорту на території відповідного повіту. Перераховані специфічні для повіту структури (клуби, асоціації, товариства), профіль секцій, їх назва та потенціал на національному рівні. Окрему увагу приділено представництву профільних мас-медіа, шкільному й університетському спорту.

Із великими труднощами складено каталог педагогічних і профільних кадрів, котрі працювали в навчальних закладах, спортивних клубах упродовж досліджуваного часу [5–6].

Значний обсяг матеріалів присвячено матеріально-технічному забезпеченню фізичного виховання і спорту країни. Наприклад, увагу приділено спортивним базам, описано їхні профіль, розміри, приналежність, форми й розміри фінансування; окремо визначено зниклі, оновлені та передані в користування іншим структурам. Такі дані включено в матеріал про кожен повіт.

Том VI містив аналіз спорту вищих досягнень у Румунії. На його сторінках представлено тренерів і педагогів, науковців, політичних діячів, військових, інтелектуалів, учених, медиків, журналістів, художників, композиторів, поетів, романістів, членів королівської родини, всіх тих, хто займався фізичним вихованням населення країни, пропагував спорт, гідно представляв державу на міжнародних змаганнях, створював умови для найвищих досягнень тощо.

Матеріал включає також цікаву тему – опис історії міжнародних спортивних відносин Румунії впродовж довгого часу, перелік її представників у міжнародних органах, які керували континентальним і планетарним спортом [7].

Одним із найзмістовніших стає VII том. У ньому вміщено матеріали про систему фізичного виховання Румунії різних історичних періодів, її генезу. Представлено керівні органи, визначено організаційні структури, специфіку їхньої діяльності, виокремлено правові засади, починаючи з XIX ст. (Органічний регламент 1832 р.), охарактеризовано процес упровадження фізичного виховання у військову підготовку, у педагогічні програми університетів.

Історію спортивних клубів, асоціацій і товариств відображено у відповідному томі з визначенням профілю секцій, досягненнями впродовж існування й випадковим зникненням. Причому автори визнають, що відновлення їх списку призвело до невтомних і повторних пошуків.

Представлені оригінальні досягнення науковців, авторські методики та програми в контексті практики фізичного виховання й спорту в країні, що існували впродовж півтора століття. Тут же знаходимо перелік книг із теорії та методики фізичного виховання, що написані румунськими авторами.

Особливу увагу приділено друкованим періодичним і радіомовним засобам масової інформації, які забезпечили розповсюдження інформації для населення щодо будь-якої спортивної події. Цей том також охопив історію та сучасність спортивної філателії (1937–2009 рр.), яка визнана презентатором спортивних досягнень румунів, формою пропаганди фізичного виховання в країні, засобом виховання потреби у фізичній активності [8].

Наступний, VIII том стосується термінологічного словника румунською, англійською, французькою, німецькою, іспанською та російською мовами, описує й пояснює специфічні терміни та поняття. Автори пишалися проведеною роботою, визначаючи, що «такий динамічний феномен, як спорт, створює, позичає, асоціює, складає свою специфічну лексику». Крім того, зручність і простота

фахового словника дають змогу використовувати його для спілкування учасниками міжнародних спортивних заходів [9].

У процесі перспективного планування IX том одразу був зарезервований для «Золотої Книги румунського спорту». Тут записані рекорди й найкращі світові та європейські досягнення румунських спортсменів, визначено лауреатів Національної премії зі спорту з 1932 р. по 2010-й, тих спортсменів і тренерів Румунії, котрі отримали трофей легендарних чемпіонів, яких нагороджує Фонд «Дім чемпіонів» [10].

У «Післямові» видання зазначено, що остання частина «Енциклопедії...» може становити новий том. Отже, існує перспектива подальшого розвитку цього потужного видання. Авторський колектив відзначив осіб, які протягом довгих 17 років допомагали реалізації двох видань «Енциклопедії фізичного виховання й спорту в Румунії». До них входили як галузеві функціонери, так і державний секретар Н. Мерешеску, міністри А. Миронов, С. М. Стенеску, К. Антонеску, Д. Джингаш, голови повітів О. Мораріу, К. Дякону, Ф. Георге, О. Белл.

Дискусія. Результати проведеного дослідження дали змогу підтвердити та доповнити вже відомі наукові розробки, а також отримати абсолютно нові дані в аспекті проблеми, що вивчалася. Так, у результаті дослідження авторів доповнено й розширено дані про розвиток фізичного виховання в загальноосвітніх школах і ліцеях як самостійного предмету навчання в системі освіти; досвід організації й змісту навчально-виховної роботи в школах Соціалістичної Республіки Румунії (І. Попеску). Окремі розділи дисертаційного дослідження І. Попеску стосувалися характеристики організації, змісту та методики позакласних і позашкільних форм фізичного виховання румунських школярів. Численні науковці (І. Якоб, П. Кирстя) виділили суперечності у висновках І. Попеску, серед яких – переоцінка ролі комуністичної партії в розвитку фізичної культури й спорту Румунії.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можемо констатувати, що в нашій розвідці набули подальшого розвитку наукові знання (Г. Арделян) щодо організаційних основ системи фізичного виховання школярів Румунії, про соціальний статус учителя фізичного виховання та його роль у школах, країнах і шляхи реформування цієї системи.

Висновки. На сьогодні саме енциклопедії вважають зразком найповнішого та авторитетного подання інформації, зокрема в певній галузі. Саме «Енциклопедія фізичного виховання й спорту в Румунії», що охопила часовий проміжок 1952–2012 рр., стала, за твердженням румунських науковців, найпотужнішим довідковим галузевим виданням у європейському просторі на цей момент. На думку вчених, історія фізичного виховання та спорту країни була значною, тому з досягненнями й здобутками в цій сфері та спортивними подіями на румунських землях варто було б ознайомити всі верстви населення, описати й систематизувати матеріали, а також розширити подальші наукові пошуки. Авторами «Енциклопедії...» зібрано потужний і різноманітний матеріал, що стосувався значних аспектів фізичного виховання й спорту: про систему фізичного виховання Румунії різних історичних періодів, її генезу, визначено організаційні структури, специфіку їхньої діяльності, виокремлено правові засади, охарактеризовано процес упровадження фізичного виховання у військову підготовку, у програми університетів; представлено оригінальні досягнення науковців, авторські методики та програми; тут знаходимо перелік книг із теорії та методики фізичного виховання, що належали румунським авторам. Особливу увагу приділено друкованим періодичним і радіомовним засобам масової інформації, спортивній філателії (1937–2009 рр.), яку визнано презентатором спортивних досягнень румунів, формою пропаганди фізичного виховання в країні, засобом виховання потреби у фізичній активності.

Крім того, наявність термінологічного словника шістьма європейськими мовами давала можливість використовувати його для спілкування на міжнародних спортивних заходах. У «Післямові» видання зазначено, що остання частина «Енциклопедії...» може становити новий том. Отже, наявна перспектива подальшого розвитку цього потужного видання.

Джерела та література

1. Cuvânt introductiv și explicativ la ediția a II-a. *Enciclopedia Educatiei Fizice si Sportului din Romania*. URL: ru.scribd.com/document/371969824/Enciclopedia-Sportului-vol-1.
2. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*. 2015. Vol. 1. 1176. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-1>.
3. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*. 2015. Vol. 2. 894. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-2>.

4. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*. 2015. Vol. 3. 892. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-3>.
5. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*. 2015. Vol. 4. 792. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-4>.
6. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*. 2015. Vol. 5. 834. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-5>.
7. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*. 2015. Vol. 6. 590. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-6>.
8. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*. 2015. Vol. 7. 900. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-7>.
9. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*. 2015. Vol. 8. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-8>.
10. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*. 2015. Vol. 9. 792. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-9>.

References

1. Cuvânt introductiv și explicativ la ediția a II-a. *Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România*. URL: ru.scribd.com/document/371969824/Enciclopedia-Sportului-vol-1.
2. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*, 2015, Vol. 1, 1176. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-1>.
3. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*, 2015, Vol. 2, 894. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-2>.
4. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*, 2015, Vol. 3, 892. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-3>.
5. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*, 2015, Vol. 4, 792. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-4>.
6. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*, 2015, Vol. 5, 834. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-5>.
7. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*, 2015, Vol. 6, 590. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-6>.
8. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*, 2015, Vol. 7, 900. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-7>.
9. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*, 2015, Vol. 8. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-8>.
10. Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România. Ediția a II. *București măiastra*, 2015, Vol. 9, 792. URL: <https://ru.scribd.com/document/371969184/Enciclopedia-Sportului-Vol-9>.

Стаття надійшла до редакції 20.01.2020 р.